

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statistikcentralen och statistiklagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om statistikcentralen och statistiklagen (RP 72/2022 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 32/2022 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om statistikcentralen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om statistikcentralen (48/1992) nya 2 a och 2 b § som följer:

2 a §

Statistikcentralen har utöver det som föreskrivs i 2 § till uppgift att tillhandahålla, utveckla och förbättra tjänsterna relaterade till produktion och distribution av statistik och datamaterial i syfte att främja vetenskaplig forskning och statistiska utredningar av samhällsförhållanden (*forskar- och materialtjänst*). Forskar- och materialtjänsten är avsedd att främja produktionen av vetenskaplig forskning och statistiska utredningar av samhällsförhållanden vid universitet, högskolor och yrkeshögskolor samt forskningsinstitut och tankesmedjor samt att tillgodose behovet av datamaterial hos forskare vid andra organisationer som bedriver forskning utan oskäligt dröjsmål, i en informationssäker behandlingsmiljö samt genom att tillhandahålla aktuellt material på ett så opartiskt sätt som möjligt.

För statistiska ändamål insamlade uppgifter i administrativa register ska lämnas ut till forskar- och materialtjänsten utan oskäligt dröjsmål redan innan statistiken har offentliggjorts, såvida utlämnandet av uppgifterna på annat sätt än med stöd av 13 § i statistiklagen (280/2004) inte bryter mot statistikhemligheten eller på ett väsentligt och ogrundat sätt äventyrar ett opartiskt bemötande av andra informationsanvändare. Resultaten av de uppgifter som lämnats ut får inte offentlig-

Riksdagens svar RSv 238/2022 rd

göras utan samtycke av den myndighet som lämnat ut materialet till statistikcentralen förrän den myndighet som lämnat ut materialet själv har offentliggjort uppgifterna om materialet.

En ansökan om användningstillstånd som statsrådet eller dess ministerium bedömt vara brådskande och som avses i 2 b § 3 mom. i denna lag, 13 § i statistiklagen och 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) ska behandlas före en ansökan om användningstillstånd av en myndighet som är underställd statsrådet.

2 b §

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter kan statistikcentralen ta emot, sammanställa och förvara sådana uppgifter för forskar- och materialtjänsten som är nödvändiga för bildande av färdigmaterial och som lämnas ut för vetenskapliga forskningsändamål eller för statistiska utredningar som beskriver samhällsförhållanden. Statistikcentralen kan bilda färdigmaterial av uppgifter som den samlat in för statistiska ändamål enligt statistiklagen och i denna paragraf avsedda uppgifter som centralen tagit emot för forskar- och materialtjänsten. De uppgifter som lämnats ut för bildande av färdigmaterial och de färdigmaterial som bildats utifrån dem är sekretessbelagda vid statistikcentralen.

Statistikcentralen kan förvara färdigmaterial som den bildat så länge de behövs för forskningen och för säkerställandet av att forskningsresultaten är korrekta. Statistikcentralen ska radera de uppgifter som den fått med stöd av 1 mom. ett år från det att färdigmaterialet bildades. Riksarkivet beslutar om varaktig förvaring av uppgifterna.

Oberoende av vad som i någon annan lag föreskrivs om myndigheternas skyldighet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter kan statistikcentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter ge utomstående tillgång till i 1 mom. avsedda färdigmaterial som bildats utifrån uppgifter som statistikcentralen tagit emot för forskar- och materialtjänsten, på de grunder som anges i denna lag. Användarrättigheter kan beviljas endast för vetenskapliga forskningsändamål eller för statistiska utredningar som beskriver samhällsförhållanden. Forskare ska beviljas rätt att få tillgång till datamaterial och statistiskt material oberoende av om statistikcentralen har bildat färdigmaterial av materialet eller inte. Den som får användarrättigheter får inte lämna ut färdigmaterial eller uppgifter om dem vidare, om inte statistikcentralen ger tillstånd till detta. I övrigt finns bestämmelser om förutsättningarna för utlämnande av uppgifter eller beviljande av användarrättigheter i 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Statistikcentralen ska lämna ut färdigmaterial enligt 1 mom. på så sätt att det inte är möjligt att direkt identifiera en fysisk person eller något annat statistiskt objekt. Statistikcentralen ska enligt användarrättigheterna öppna åtkomsten till färdigmaterial eller plocka ut de uppgifter ur färdigmaterialet som rättigheten har beviljats för.

Statistikcentralen ska förvara en beskrivning av det färdigmaterial som den bildat samt av de skyddsmetoder som den använt för att förhindra direkt identifiering. Om färdigmaterial utlämnas till samma användare på basis av flera forskningsplaner, ska kombination av olika material förhindras tekniskt i forskar- och materialtjänsten.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av statistiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statistiklagen (280/2004) 1 § 2 mom., 12 § 1 mom., 13 § 5 mom., 14 § 2 mom., 15 § 1, 4 och 7 mom. och 18 § 5 mom., av dem 1 § 2 mom., 12 § 1 mom. och 14 § 2 mom. sådana de lyder i lag 16/2020 samt 13 § 5 mom. och 15 § 1, 4 och 7 mom. i lag 361/2013, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

På behandling av uppgifter som samlas in för statistiska ändamål tillämpas Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

12 §

Sekretessbelagda och offentliga uppgifter

Bestämmelser om offentlighet och sekretess beträffande uppgifter som lämnats för statistiska ändamål samt om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande när det gäller dem finns i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Vad som föreskrivs i 24 § 1 mom. 16 punkten i den lagen tillämpas likväl inte på uppgifter som en myndighet som framställer statistik förfogar över och som beskriver statliga eller kommunala myndigheters eller samkommuners, välfärdsområdens eller välfärdssammanslutningars myndighetsverksamhet eller statliga affärsverks verksamhet, uppgifter eller produktion av offentlig service, och inte heller på uppgifter som gäller företag och sammanslutningar enligt 18 § i denna lag.

13 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Bestämmelserna i 1—4 mom. utgör inget hinder för att uppgifterna i det ursprungliga innehållet lämnas tillbaka till den myndighet eller en annan uppgiftslämnare som har lämnat uppgiftsmaterialet till statistikmyndigheten.

Riksdagens svar RSv 238/2022 rd

14 §

Statistikcentralens rätt att samla in uppgifter med stöd av uppgiftsskyldighet

Kommuners, samkommuners, välfärdsområdets och välfärdssammanslutningars myndigheter är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna Statistikcentralen för statistikframställningen nödvändiga uppgifter om deras ekonomi, nyttigheter och anställda och om var verksamheten är belägen samt om andra resurser som verksamheten förutsätter.

15 §

Statistikcentralens rätt att samla in personuppgifter med stöd av uppgiftsskyldighet

Statliga myndigheter är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna Statistikcentralen de personuppgifter som är nödvändiga för statistikframställningen och som beskriver en persons

- 1) socioekonomiska och demografiska egenskaper, inbegripet etniskt ursprung och religion,
- 2) boendeförhållanden och andra levnadsförhållanden,
- 3) inkomster, sociala förmåner, betalningar, skulder, förmögenhet och egendom som personen äger och besitter samt personens ekonomiska ställning i övrigt,
- 4) närings- eller yrkesverksamhet,
- 5) småbarnspedagogik och utbildning samt sysselsättning och arbetsförhållanden,
- 6) delaktighet i trafikolyckor och olycksfall samt orsakerna till och följderna av dem,
- 7) ådömda straff och egenskap av brottsoffer,
- 8) erhållande av rättshjälp eller behandling av personens ärenden inom domstolsväsendet och hos utökningsmyndigheter och andra verkställande myndigheter,
- 9) anlitan av polisens, Gränsbevakningsväsendets och Tullens tjänster samt egenskap av föremål för dessa myndigheters verksamhet,
- 10) kandidatur i val och övriga samhälleliga verksamhet.

Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten och Keva är trots sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna Statistikcentralen de nödvändiga personuppgifter som de förfogar över och som gäller de försäkrades yrken, anställningsförhållanden och utbetalda förmåner samt Folkpensionsanstalten även kontaktuppgifter.

Känsliga personuppgifter får, utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1, 3, 7, 9 och 10 punkten, samlas in hos uppgiftslämnarna endast om en känslig uppgift direkt har påverkat erhållandet av småbarnspedagogik, utbildning, förmåner eller service eller den form i vilken de ges eller när den känsliga uppgiften indirekt framgår av uppgifter som gäller erhållandet av småbarnspedagogik, utbildning, förmåner eller service, myndighetsbeslut eller orsakerna till och följderna av en trafikolycka eller ett olycksfall.

Riksdagens svar RSv 238/2022 rd

18 §

Offentlighet i fråga om uppgifter om företag och sammanslutningar

Var och en har rätt att utan hinder av 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet få uppgifter ur registret i form av en kopia eller i elektronisk form. Bestämmelser om rätten att få uppgifter ur myndigheternas register och om annat utlämnande av personuppgifter ur dessa register finns i 28 § i dataskyddslagen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 13.1.2023

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare